

ραν», κάτωθεν τῆς ὁποίας διέρχονται κατὰ σειράν οἱ παῖκται, ὧν τὸν τελευταῖον ἐμποδίζουν ἐκάστοτε νὰ διέλθῃ ἀναγκάζοντες αὐτὸν νὰ δηλώσῃ ἐὰν προτιμᾷ «ἥλιο ἢ φεγγάρι», δηλ. ποῖον ἐκ τῶν ἀρχηγῶν οὕτω συμβολικῶν ὀνομαζομένων Πελοπν. (Μαντίν.). Συνών. *Γέφυρα, Λαγογιάνος, μέλισσα*.

γεφυράς ὁ, ἐνιχ. *γεφυράς* Πελοπν. (Κυνουρ.).

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γέφυρα*.

Ὁ κτίστης ὁ ἀσχολούμενος ἢ ὁ εἰδικευμένος εἰς τὴν κατασκευὴν γεφυρῶν ἐνθ' ἀν.: *Κ'* εἶπαν οἱ *γεφυράδες*: *Σεῖς κοδεύετε νὰ δὲ φέρ'τε τὸ νερό*;

γεφύρι τό, *γεφύριν* Καππ. Κύπρ. (Λάρνακ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Νικόπ. Τραπ.) *γιφύριν* Λυκ. (Λιβύσσ.) *γεφύρι* κοιν. *γεφύρ'* Ἀνδρ. (Κόρθ.) Πόντ. (Ἀντρεάντ. Κοτύωρ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) *γεφύρτζι* Τσακων. *γεθύρι* Καππ. (Φάρας.) *γιφύρι* Θράκ. (Κέσαν. Σουφλ.) *γιφύρ'* Ἀλόνν. Α. Ρουμελ. (Μέγα Μοναστήρ. Καβακλ.) Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. Θράκ. (Μεγαλόβρ. Ναθράκ. Πολυνέρ. Σουκαμ. Τσαγκαρ.) Μακεδ. (Βόιον Γιδ. Δαφνούδ. Καστορ. Κολινδρ. Λιτόχ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρν. Ἀμφιλοχ. Κολάκ. Φθιώτ. Φωκ.) *γιφύρ'* Θεσσ. (Ἀετόλοφ. Ἀμπελ. Καρποχώρ. Κρυόβρ. Μελιβ. Σταυρ. Σουκαμν.) Μακεδ. (Βελβ. Γήλοφ. Δεσκάτ. Κρήν. Νέον Σούλ. Ριζώματ. κ.ά.) *χιφύρ'* Μακεδ. (Ζουπάν.) *ιφύρ'* Α. Ρουμελ. (Σιναπλ.) Μακεδ. (Ζουπάν. Κοζ. Σιάτ. κ.ά.) *αἰφύρ'* Μακεδ. (Βόιον) *γιοφύρι* πολλαχ. καὶ Καππ. (Σινασσ.) *γιοφύριν* Κύπρ. (Λάρνακ. κ.ά.) *γιοφύρτζι* Σκυρ. *γιοφύρ'* Ἡπ. (Ἑλληνικ. Χουλιαρ. κ.ά.) Θράκ. (Μέτρ. Τσακίλ. Πύργ.) Καππ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Ἰμερ. Ὀφ. Τραπ.) Σάμ. (Μυτιλην.) *γιουφύρι* Μακεδ. (Δράμ.) Στερελλ. (Δεσφ. κ.ά.) Χίος (Μεστ.) *γιουφύρι* Δαρδαν. (Λάμψακ.) Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν. Ἀκρ. Ἰστ. Στρόπον. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. (Ἀρτοπ. Ἰωάνν. Πλάκ. Σούλ.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Κρυόβρ. Μοσχᾶτ. Ὁξύν. Πήλ. Τσαγκαρ.) Θράκ. (Ἀμόρ. κ.ά.) Λέσβ. Λήμν. Μακεδ. (Ἀνθοῦσ. Ἀρέθουσ. Βόλβ. Βρασν. Αὐγερ. Βόιον Γαλατ. Ἐπανωμ. Κάλιαν. Καστορ. Κοζ. Μελέν. Μοσχοπόταμ. Πεντάπ. Ροδολίβ. Σιάτ. Σέρρ. Στεφανιν. Τσοτίλ. Χωριστ. κ.ά.) Σαμοθρ. Σάμ. Στερελλ. (Ἀγιος Κωνσταντ. Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀχυρ. Κολάκ. Κουνουπίν. Μύτικ. Περίστ. Σπάρτ. Φθιώτ. Φωκ.) *γδιουφύρ'* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *γιουφύρ'* Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν.) Ἡπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. (Ἀνατολ.) Μακεδ. (Ἀβδέλλ. Ἀσσηρ. Βελβ. Γήλοφ. Γρεβεν. Δεσκάτ. Δοϊράν. Καταφύγ.) Σάμ. *ἀγιοφύρι* Ἰος *γιοφύρι* Θράκ. (Ταῖφ.) *γιοθύρι* Κάλυμν. Κῶς (Πυλ.) Σύμ. Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) *γιοθύρι* Τσακων. (Χαβουτσ.) *διοφύρι* Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Ξηροβούν. κ.ά.) Κεφαλλ. (Φαρακλᾶτ. κ.ά.) Κρήτ. (Χαν. κ.ά.) Κύθηρ. Πελοπν. (Καρβελ. Λακων. Μάν. Μαρθ. Οἰτυλ. Τρίπ. κ.ά.) *ιδιοφύρι* Πελοπν. (Κίτ.) *διοφύρ'* Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυτ. Παρνασσ. Φθιώτ. Φωκ.) *δοχύζι* Τσακων. (Πραστ.) *λιοφύρ'* Θράκ. (Σκεπαστ. Σκοπ.) *ιοφύρι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *ιοφύρ'* Μακεδ. (Βελβ. Δρυμ.) *ιουφούρ'* Καππ. (Ἀραβάν.) *οφύρι* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ Ἑλληνιστ. οὗσ. *γέφυριον*, ὑποκορ. τοῦ *γέφυρα*. Οἱ τύπ. *γέοφύριν* καὶ *γέοφύρι* καὶ *Βυζαντ.*

Α) Κυριολ. 1) Ἡ γέφυρα, οἰκισθῆποτε κατασκευῆς καὶ οἰουδῆποτε μεγέθους κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. Τσακων.: Ἀπ' τσι πολλές βροχές ἤσπασε τὸ *γεφύρι* Ἰων. (Σμύρν.) Κατέβασι πούλὸ νερὸ τοῦ *πουτάμ'* καὶ τοῦ *πῆρι* τοῦ *γιφύρι*. Θεσσ. (Πολυνέρ.) *Φοβάται νὰ περάσῃ πὸ τὸ γιοφύρι* Εὐβ. (Βρύσ.)

Τὸ *ποτάμι* ἔφτασε ἴσα μὲ τὴν *καμάρα* τοῦ *γιοφυρίου* Μέγερ. Ἐπέρασε νύχτα μὲ τὸ *μουλάρι* ἀπὸ τὸ *γκιοφύρι* Πελοπν. (Βερεστ.) *Πέρασα πού τοῦ γιοφύρ' τὰ πράτα* (= πρόβατα) Στερελλ. (Κουνουπίν.) *Τὰ ρούτ'α θωρακώ 'ς τὸν ὕπινε σ' ἕνα γιοθύρι* (τὴν νύκτα εἶδε εἰς τὸν ὕπνον τοῦ ἕνα *γεφύρι*) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) *Ἀμα περάσῃς τοῦ γιφύρ', δὲ φτάῃς* (δὲ = θὰ) Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) *Τοῦ πουτάμ' κόντιρι νὰ πάρ' τοῦ διοφύρ'* Ἡπ. (Πράμαντ.) || Παροιμ. *Ὅταν διαβαίνης ἀπὸ γεφύρι, ξεπέζεψε* (φρόνιμον εἶναι νὰ μὴ περιφρονῇ κανεὶς τοὺς κινδύνους, ὅταν δύναται νὰ τοὺς ἀποφύγῃ) Ἡπ. *Οὐλ' ἄς εἴνο το γεφύρ' 'ὰ δαβαίνουμε* (δλοὶ ὑποκείμεθα εἰς τὴν αὐτὴν τύχην τοῦ γάμου ἢ τοῦ θανάτου) Πόντ. (Ἀντρεάντ.) Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. *Προσκύνα τὸ διάβολο, ὥς πού νὰ περάσ' τὸ γεφύρ'* (διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς ὑποχωρητικότητος εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐπιτυχάνεται ὁ ἐπιδικώμενος σκοπὸς) Θράκ. *Ὡς νὰ περάῃς τὸ γιοφύρ', νὰ 'σαι φίλος μὲ τὸν Τοῦρκο* (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Θράκ. (Μέτρ.) *Κάλλιο τρεῖς μέρες μακριὰ κι ἀπ' τοῦ γιφύρ' παρὰ 'πού τοῦ πουτάμ'* (καλυτέρα ἢ μετὰ κόπων ἀσφαλῆς ἐπιδιώξεις τοῦ καλοῦ ἀπὸ τὴν εὐκολον ἀλλὰ μετὰ κινδύνων ἀπόκτησιν τούτου) Μακεδ. (Θεσσαλον.) *Κόπεν Ἀτanas τὸ γιοφύρ'* (ἐπὶ τῶν ἀτελειώτων ὑποθέσεων) Καππ. (Φλογ.) *Οὐ λύκους κι οὐ διαβούλους 'ς τοῦ γιοφύρ' ἀνταμώνουντι* (οἱ κακοὶ καὶ οἱ ἐγκληματίαι κάμνουν τὰ διαβούλια των ἢ τὰ ἐγκλήματά των εἰς ἐπικίνδυνα ἢ ἐπικαιρα σημεῖα) Θεσσ. *Ἀπὸ τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι ἀπέρασεν* (ἐπὶ τῶν διαφυγόντων δεινὸν κίνδυνον) Ἡπ. Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. *Τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι* (ἐπὶ ἔργων λίαν χρονιζόντων) Πόντ. Πβλ. Ν. Πολίτ., Παροιμ. 3, 622 || Ἄσμ.

Τρέμουν τῆς Πόλης τὰ τζαμιά, τῆς Σμύρνης τὰ γιοφύρια Τηλ.

Θεέ μου, νὰ πιάσ' ἕνα νερὸ κ' ἕνα κακὸ χαλάζι, νὰ κατεβοῦν οἱ ποταμοὶ νὰ πάρουν τὰ γιοφύρια Πελοπν. (Κονάκ.)

Κουράσιου ἐτραγούδησι 'πουπάνον σὶ γκιουφύρι Μακεδ. (Καταφύγ.)

Καὶ πῆε 'ς τ' ἄγρια βουνὰ καὶ 'ς τὰ ἄγρια λαγάδια, πάνου τ'ς ἀπάτητους γρεμούς, 'ς τὰ πέτρινα γιοφύρια Κέρκ.

Μιὰ πέρδικα καθότανε σὲ τριχίνο γιοφύρι κ' ἔλεε τραγούδι χλιβερό καὶ παραπονεμένο Πελοπν. (Ἀργολ.)

Γιὰ πάφ'τε τὰ σαρώματα, σαρώσ'τε τὰ γιοφύρια, γιὰ νὰ περάσ' ἢ γ' Ἐλενιὼ μὲ τὰ γραμμένα φρούδια Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Σαρανταπέντε μάστοροι κ' ἐξήντα μαθητάδες γιοφύρι-ν-ἐστεριώσανε 'ς τῆς Ἀρτας τὸ ποτάμι Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεσσην. Ὀλυμπ. κ.ά.)

Μιὰ λυγερὴ τραγούδησε 'πά' σὲ ψηλὸ γιοφύρτζι τσαὶ τὸ γιοφύρτζιν ἔτρεμε, τσ' ὁ ποταμὸς ἐστάθη Σκυρ.

Κόρη ξανθὴ τραγούδησι ἀπάνου σὶ διοφύρι καὶ τοῦ διοφύρι ράισι κι οὐ πουταμὸς ἰστάθη Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Γιφύρ' ν-εἶχα 'ς τὴ θάλασσα καὶ σκάλα μὲς' 'ς τ' Ἀνάδη κι ἀνέβινα-κατέβινα, τοῦ Χάρου χριτοῦσα (Ἀνάδη = Ἄδη) Θεσσ. (Παλαμ.)

Ἡ Δήμους ἠβουλεύτηκι γιφύρι γιὰ νὰ χτίσῃ Μακεδ. (Νιγρίτ.). Συνών. *γέφυρα, καμάρα, πόντες*. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοῦς τύπ. *Γεφύρι* Α. Ρου-

μελ. (Σωζόπ.) Μήλ. Πελοπν. (Ἄρν. Ζελίν. Καρβελ. Κερπιν. Μεσσην. Πυλ.) Γεφύρ' Θεσσ. (Κρυόβρυς.) Μακεδ. (Βόιον Σαρακ. Χωριστ.) Σκυρ. Στερελλ. (Ἀμφιλοχ.) Γιούφουρι Ζάκ (Τραγάκ.) Ἡπ. (Φιλιάτ.) Ἰθάκ. Κάρπ. Ὁθων. Πελοπν. (Ἀράχ. Καλάβρυτ. Κλειτορ. Κόκκιν. Ξηροκ. Πάλυρ.) Γιούφουρ' Ἡπ. (Ἀρτοπ.) Μακεδ. (Σαρακ. Χωριστ.) Ἀγιοφύρι Ἰος Διοφύρι Εὐβ. (Ὁρ.) Γιόφουρο Κρήτ. Γεφύρια Ἡπ. (Ριζοβ.) Δ. Κρήτ. Σῦρ. Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Γιούφουρια Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.) Γιούφουρια Ἡπ. (Κόνιτσ.) Μύκ. Ὁθων. Γιούφουρια Θράκ. (Ἀμόρ.) Μακεδ. (Βόιον Κοζ.) Τὸ Γιούφουρ' τ'ς Ρουσάτσας Ἡπ. (Σούλ.) — Γιούφουρι τὸ Σκλουπιώτ'κο Ἡπ. (Ἑλληνικ. Χουλιαρ.) — Γιούφουρ τ' Τσουμάφ' Ἡπ. (Σούλ.) — Γεφύρι τοῦ Φλόκα Κεφαλλ. (Ἀργουστόλ.) — Κομμένο Γιούφουρι Πελοπν. (Κερπιν.) — Μεγάλο Γιούφουρι Πελοπν. (Μεσσην.) — Πετρωτὸ Γιούφουρι Πελοπν. (Λάμπ.) — Ψηλὸ Γεφύρι Β. Εὐβ. Πελοπν. (Μεσσην.) — Βουτημένον Γιούφουρ' Θεσσ. (Καρποχώρ.) — Γιούφουρι τῆς Γκρίκας Ἡπ. (Φιλιάτ.) — Γιούφουρ' τ'ς Λασκάλας Ἡπ. (Ἰωάνν.) — Γκιούφουρ' τ'ς τοῦ Λάκκου Μακεδ. (Καταφύγ.) Τοῦ Θιόχτιστου Γιούφουρ' Σάμ. Τοῦ Γούμιν' τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Κολινδρ.) — Καλατζῆ τοῦ Γιούφουρ' Θεσσ. (Ἀμπελ.) — Κουκουβίτ' τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Ὀλυμπ.) — Κούκ' τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Κολινδρ.) — Κουράκ' τοῦ Γιούφουρ' Στερελλ. (Ἀγγραφ.) — Λάκκου τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Ἀρέθουσ.) — Λιότσ'κου τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Καστορ.) — Μπλάτσα τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Καταφύγ.) — Νταούτ' τοῦ Διοφύρου Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) — Ντελῆ τοῦ Γιούφουρ' Θεσσ. (Ὁξύν.) — Ντουάνη τοῦ Γιούφουρι Πελοπν. (Λαγκάδ.) — Ξ'νουγαλᾶ τοῦ Γιούφουρ' Θεσσ. (Πήλ.) — Παππᾶ τοῦ Γιούφουρ' Θεσσ. (Σκλήθρ.) — Πασᾶ τοῦ Γιούφουρ' Εὐβ. (Ἐπισκοπ.) — Ράικου τοῦ Γιούφουρ' Ἡπ. — Σκουριᾶ τοῦ Γεφύρι Πελοπν. (Λεχαίν.) — Τζάρα τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Ροδολίβ.) — Τσίκρα τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Καταφύγ.) Τσιρέλα τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. Καταφύγ.) — Φ'λάχιτ' τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Κοζ.) — Χαμζᾶ τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Κάλιαν.) — Χειμῶνα τοῦ Γιούφουρ' Ἡπ. (Κόνιτσ.) Τῆς Βασιμιᾶς τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Σιάτ.) — Βίγλας τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Σιάτ.) — Γιούφουρ'σσας τοῦ Γιούφουρ' Μακεδ. (Μεσολακκ.) — Κυράς τοῦ Γιούφουρ' Πελοπν. (Γορτυν.) — Μούρσας τοῦ Γιούφουρ' Θράκ. (Σουφλ.) — Τρίχας τὸ Γιούφουρι Ἡπ. (Φιλιάτ.) β) Εἰς τὴν φρ. τῆς τρέχας τὸ γεφύρι ἢ τὸ τρέχινο γεφύρι, φανταστικὴ γέφυρα, λίαν στενὴ καὶ ἐπισφαλὴς, διὰ τῆς ὁποίας διέρχονται αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων πρὶν μεταβῶν εἰς τὸν Παράδεισον. Ἡ διάβασίς του κατορθοῦται μόνον μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν συνοδῶν ἀγγέλων, διότι οἱ διάβολοι προσπαθοῦν κατ' αὐτὴν νὰ κρημνίσουν ἐκ τῆς γεφύρας τὰς ψυχὰς εἰς τὴν Κόλασιν πολλαχ. Ἄσμ.

Κι ὁ Χριστὸς νὰ με περάσῃ | ἀφ' τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι
Χίος. Πρβ. Ν. Πολίτ. Παροιμ. 3, 623.

Ἐχον στρατοῦλις μακρινές, γιφύρια νὰ πηράσου
κι ἓνα γιφύρι τρέχινον φουβᾶμι νὰ πηράσου
(μοιρολ.) Θεσσ. (Καρδίτσα.) γ) Εἰς φρ. τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι, γέφυρα φανταστικὴ, τῆς ὁποίας ἡ κατασκευὴ περιγράφεται εἰς τὰ δημοτικὰ ἄσματα ὡς ἐπίπονος καὶ ἀδύνατος ἄνευ τῆς θυσίας ἀνθρώπου πολλαχ. καὶ Πόντ.: Ἄσμ.

Χίλοι μαστόροι-ν-ἔχτιζαν τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι,
ὅλην τὴν μέραν ἔχτιζαν, τὸ βράδυ χαλαοῦταν
Καππ.

Χίλοι μαστόροι ἔχτιζαν τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι,
ὅλον τὴν μέραν ἔχτιζαν κι ἀποβραδὺ χαλαοῦν

Πόντ.

Χίλοι τρακόσιοι μαστοροὶ καὶ χίλια μαθητάδια
σαράντα χρόνια φκειάνανε τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι
Προπ. (Κύζ.)

Σαράντα χρόνια φκειάνουνι τῆς Τρίχας τοῦ γεφύρι,
ὅλημερίς τοῦ φκειάνουνι, τοῦ μισουνύχτι πέφτει
Θράκ. (Αἶν.)

Χίλοι μαστόροι δούλευαν 'ς τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι,
ὅλημερίς ἐδούλευαν, γεφύρι δὲ στεριώνει

Ρόδ. Εἰς πολλὰς παραλλαγὰς ἁσμάτων ἀντὶ τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι φέρεται τῆς Ἀρτας τὸ γεφύρι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλων πόλεων, ὡς τῆς Ἀντανας τὸ γεφύρι, τῆς Λάρσας τὸ γεφύρι, τοῦ Ἰρη τοῦ γεφύρι κ.λ.π. Πρβλ. Γ. Α. Μέγα, Λαογρ. 27 (1971), 92. δ) Εἰς φρ. τ'ς Τρίχας τοῦ γιουφύρι, τὸ οὐράνιον τόξον Λέσβ. Συνών. ἄγια Ἑλένη 2, — ζώνη, ἄγιο τόξο, ἀνεμοδόχος, ἀνεραντζοῦ, γιόζα, γιργιλας, γιριν, γυρος, δόξα, δοξάρι, Θεοδόξαρο, ζωνάρι, — τῆς ἀγίας Ἑλένης, — τῆς γριᾶς, — τῆς καλόγριας, — τοῦ Θεοῦ, — τοῦ Χριστοῦ, ζώνη τῆς ἀγίας Ἑλένης — τῆς καλόγριας — τῆς Κυρᾶς — τῆς Παναγίας, καμάρα, καμάρεζα, καπυρράνι, κεραζώζα, κεραζώνη, κεραλησιᾶ, κερατζοῦ, Κυρὰ Ἑλένη, Κυρὰ Σελένη, λόξα, λουρί, — τῆς γριᾶς, μαρούλι, νεραντζοῦλα, νεκροκόνταλο, παραήλης, παραηλίτης, πορδολεσιᾶ, σαῖτα, σουσουμπάμπα, σπαθὶ τῆς καλόγριας, στεφάνι, τόξο, — τῆς βροχῆς, — τῆς Παναγίας, — τοῦ Θεοῦ — τοῦ οὐρανοῦ, τσάρα, χέρι, — τοῦ Θεοῦ. ε) Εἰς τὴν φρ. τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι, εἶδος χοροῦ Πόντ. (Κοτύωρ. κ.ά.) 2) Μεταφ., πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὡς μέσον ἐπικοινωνίας ἢ ὠφελείας, ὕλικῆς ἢ ἠθικῆς πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἰμερ. κ.ά.):

Βάνω τὴν ἀρρεβῶνα μου γιούφουρι καὶ περνᾶω

Πελοπν. (Γορτυν.) Γιῦ'κα 'γὼ γιούφουρ' κι πηράσατι οὐλ' σας (ἐθυσιάσθην διὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇτε ὅλοι) Σάμ. Γιούφουρι ἔγινε νὰ περάσῃ ἀποπάνου μου Πελοπν. (Ἀχαῖα) Ἐγὼ ἐέμ' γεφύρ', ἐσὺ δέβα Πόντ. (Ἰμερ.) Ἐγινε γιούφουρι 'ς τοὺς ἄλλους Θράκ. (Αἶν.) || Παροιμ.

Τῷ βρωτινῷ παθήματα τῶν ὑστερνῶ γεφύρια

(τὰ παθήματα τῶν προγενεστέρων ὠφελοῦν τοὺς μεταγενεστέρους οἱ ὁποῖοι παραδειγματίζονται ἐξ αὐτῶν) Κρήτ. (Νεάπ.)

Τοῦ πρώτου τὰ παθήματα διοφύρι τοῦ δευτέρου

(συνών. μετὰ τὴν προηγουμ.) Ὁ βρωστινὸς τοῦ πισινῷ γιούφουρι (συνών. μετὰ τὴν προηγουμ.) Ζάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ.ά.) Γίνετ' ὁ φρόνιμος ιδιοφύρι τοῦ ζουρλοῦ (αἱ ὑποχρεώσεις τῶν συνेतῶν διευκολύνουν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀσυνέτων) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) 3) Ξυλινὴ ἀποβάθρα εἰς τὴν παραλίαν τῆς λίμνης χρησιμεύουσα διὰ τὴν προσάραξιν τῶν λέμβων Μακεδ. (Καστορ.) 4) Ὁχετὸς διερχόμενος ὑπὸ τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον τῆς οἰκίας, χρησιμεύων διὰ τὴν ἀποχέτευσιν τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων Σύμ.: Ἐφραξε δὲ γιοθῦρι δῆς ναυλῆς μας. Ἐπ' ἡμισεν αὐτὴ δῆχ χέρα γαὶ τὴν ἔρριξε μέσα σ' ἓνα γιούφουρι. 5) Τὸ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς ὑφάντρας ὀριζόντιον ξύλον τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ, τὸ συνδέον τοὺς δύο ὀπισθίους πόδας αὐτοῦ Θράκ. (Μέτρ. Σουφλ. Τσακίλ. κ.ά.): Ἐχασε τ' ἀργα-

λειού τὸ γιοφύρι' Τσακίλ. 'Αποπάνω εἶναι τοῦ γιοφύρι π' ἀπολνάνει τὴ σαῖτα Μέτρ. 6) Μικρὸν ξύλινον ἐξάρτημα τῆς παγίδος τῶν πτηνῶν Πόντ. 7) Τεμάχιον ξύλου τὸ ὁποῖον προσαρμόζεται εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῆς ἄνω μυλόπετρας τοῦ χειρομύλου περὶ τὴν ὀπὴν αὐτῆς, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ ἄξων τῆς κάτω μυλόπετρας Πόντ. (Κερασ. Νικόπ. Οἶν. Τρίπ.) Συνών. γέφυρα 3. 8) Τὸ κοῖλον τοῦ πέλματος τῶν ποδῶν τοῦ ἀνθρώπου Πόντ. κ.ά. 9) Τὸ μεταξὺ πτέρνας καὶ πέλματος καμπύλον μέρος τῶν ὑποδημάτων 'Αθῆν. 10) Τὸ παρὰ τὰ ὀστέα τῆς λεκάνης μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) 11) 'Η κυρτὴ ἐπιφάνεια τῆς γραφίδος Πελοπν. (Δυρράχ.) 12) Κατὰ πληθ. γέφυρια αἱ δύο κλεῖδες τοῦ στέρνου Εὐβ. (Κουρ. κ.ά.) Σκῦρ. 13) 'Ομοίως κατὰ πληθ. γεφύρια, ἡ τεχνητὴ ὁδοντοστοιχία Μακεδ. (Φλόρ.) 14) 'Υπὸ τύπ. ποτάμι-γεφύρι, παιδιὰ παιζομένη ὑπὸ δύο παικτῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ εἰς πετᾶ ὑψηλὰ τὴν πέννα, ὁ δὲ ἕτερος λέγει «ποτάμι» ἢ «γεφύρι» καί, ἐάν κατὰ τὴν πτώσιν τῆς ἡ πέννα δεικνύῃ τὴν ὄψιν ἡ ὁποία ἐλέγχθη, τὴν κερδίζει ὁ δεύτερος οὗτος παίκτης καὶ τὴν χάνει ὁ πρῶτος, ἂν πάλι δεικνύῃ τὴν ἀντίθετον ὄψιν, γίνεται τὸ ἀντίθετον Πελοπν. (Δυρράχ.) 15) 'Υπὸ τύπ. γεφύρι, παιδιὰ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παῖκται τῆς μιᾶς ὁμάδος σχηματίζουν συνεχῆ σειρὰν τιθέμενοι ὁ εἰς ὀπισθεν τοῦ ἄλλου μὲ τὴν ράχιν κεκαμμένην, ὥστε οἱ παῖκται τῆς ἄλλης ὁμάδος νὰ δύνανται νὰ ἱππεύσουν ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ παιγνιδίου Μακεδ. (Φλόρ.)

γεφυριάζω Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γέφυρα ἢ γεφύρι.

Κατασκευάζω γέφυραν.

γεφυρίκα ἢ, Πόντ. ('Οφ. Τραπ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίκα.

'Η μικρὰ γέφυρα. Συνών. βλ. εἰς λ. γεφυράκι.

γεφυρίτσα ἢ, ἐνιαχ. γιοφυρίτσα Προπ. (Μαρχαρ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσα.

Γεφυράκι, τὸ ὅπ. βλ.: Μόλις εἶδαν καὶ φωνάξαμε ἄγερα, αὐτοὶ πῆγαν νὰ περάσουν ἀπ' τὴ γιοφυρίτσα.

γεφυρίτσι τό, ἐνιαχ. γιφ'ρίτσι 'Ηπ. (Ζαχόρ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐς. γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσι.

Γεφυράκι 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Πάγκα μὲ τὰ κατσίκια ὡς τὰ γιφ'ρίτσια.

γεφυροκόλιν τό, Πόντ. (Κερασ.) γεφυροκόλ' Πόντ.

('Ιμερ.)

'Εκ τῶν οὐς. γεφύρι καὶ κόλος.

Γεφυροπόδι, τὸ ὅπ. βλ.: 'Ἄσμ.

Σίτ' σέμπαινε, σίτ' ἔβγαίνε καὶ 'ς σὰ καφουλοκόλᾱ,

ἐράευνε τ' ἀρνόπον ἀτ'ς καὶ 'ς σὰ γεφυροκόλᾱ

(καφουλοκόλᾱ = αἱ ρίζαι τῶν θάμνων, ἐράευνε = ἀνεζήτει) 'Ιμερ.

γεφυροπόδιν τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὐς. γεφύρι καὶ πόδιν, διὰ τὸ ὁποῖον βλ. πόδι.

'Η βάσις, ἡ κρητὶς τῆς γεφύρας ἐνθ' ἄν.: 'Ἄσμ.

'Εβγαίνει καὶ ἀραγεύει ἀτὸν ραχᾶ καὶ πολιτείας

καὶ 'ς τὰ λιθαροσπάσματα καὶ 'ς τὰ γεφυροπόδα

(ἀραγεύει = ἀναζητεῖ) Κερασ. Τραπ.

* **γεφυρόπουλον** τό, γεφυρόπον Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γέφυρα ἢ γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ποῦλον.

Μικρὰ γέφυρα. Συνών. εἰς λ. γεφυράκι.

γεφυροσκάλι τό, Πόντ. (Χαλδ.)

'Εκ τῶν οὐς. γέφυρα ἢ γεφύρι καὶ σκαλί.

Προεξοχὴ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐκατέρως τῶν βάσεων τῆς γεφύρας, συνήθως εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἡ εὐθεῖα δομὴ νὰ λαμβάνῃ καμπύλον σχῆμα. 'Ἄσμ.

Κ' ἐγὼ ἔχτ'σα κ' ἐχάλασα κ' ἐγὼ καρδοπονέθα

κ' ἔχτ'σα τὴν φωλίτσαν μου σ' ἕναν γεφυροσκάλι

(καρδοπονέθα = ἡσθάνθη πόνον εἰς τὴν καρδίαν).

γεφυροσκέλι τό, ἀμάρτ. γεφυροσκούλ' Πόντ. (Χαλδ.)

'Εκ τῶν οὐς. γέφυρα ἢ γεφύρι καὶ σκέλι.

Καθένα σκέλος τῆς γεφύρας. Συνών. Τῇ γεφύρῃ τὸ σκούλον.

γεφυρούδα ἢ, ἀμάρτ. 'ιφυρούδα Α. Ρουμελ. (Σιναπλ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γέφυρα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδα.

'Η μικρὰ γέφυρα. Πβ. γεφυρίκα.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γεφυρούδα Μακεδ. (Πεντάπολ.)

γεφυρούδιν τό, Κύπρ. γιφυρούδ' Μακεδ. ('Ἀσσηρ.

Δοξᾶτ.) γιοφυρούδιν Κύπρ. γιουφ'ρούδ' Μακεδ. (Βρασν. Ροδολίβ. Στεφανιν. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐς. γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδι.

Γεφυράκι 1, τὸ ὅπ. βλ.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γεφυρούδια Βιθυν.

(Κουβούκλ.), Γιφυρούδια Μακεδ. (Νάουσι.) Γιοφυρούθκια Κύπρ. (Μένουκ.) Γιουφ'ρούδια Μακεδ. (Στεφανιν.)

γεφυρούλα ἢ, ἐνιαχ. γιουφ'ρούλα Στερελλ. (Κουνου-

πίν. Μύτικ. Σπάρτ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γέφυρα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦλα.

Γεφυράκι 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Πέρασ' οὐ λόλους τ' γιουφ'ρούλα κι μ' ἔφρι τὴ γαδ'ρούλα μ' μὲ τοῦ σ'τάρ' Μύτικ.

γεφυρούλι τό, ἐνιαχ. γιοφυρούλι Πελοπν. (Γαρτζλ.

Μαργέλ. 'Ολυμπ. Παιδεμέν. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐς. γέφυρα ἢ γεφύρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦλι.

Γεφυράκι 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Πέρασε τὸ γιοφυρούλι καὶ διάκε τοῦ Κοντογόνι (= πῆγε στὸ χωρίον Κοντογόνι) Παιδεμέν.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιοφυρούλια 'Ολυμπ.

γεφύρωμα τό, Γ. Στρατήγ., Τί λέν τὰ κύμ.—Λεξ. Περ.

Βυζ. Πρω. Δημητρ. γεφύρωμα Πόντ. (Τραπ.) γιφύρωμα Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Ακαρναν.) γιουφύρωμα Στερελλ. (Αἰ-

τωλ. 'Ακαρναν. κ.ά.)

'Εκ τοῦ ρ. γεφύρωμα.

1) 'Η διὰ γεφύρας ζεύξις Πόντ. (Τραπ.) — Λεξ. Περ. Βυζ. Πρω. Δημητρ. 2) Μεταφ., ἡ μετὰ τοῦ παρελθόντος σύνδεσις Γ. Στρατήγ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημα.

